

Tunga arbetsmoment minskar långsamt medan psykiska påfrestningar kvarstår

En majoritet av förvärvsarbetande kvinnor, som arbetat minst fem år i samma yrke tycker att arbetsbelastningen ökat. Bland männen instämmer 40 procent i detta. Endast var tionde, såväl kvinna som man, uppger att belastningen på jobbet har minskat. Det framgår av den senaste arbetsmiljöundersökningen.

Undersökningen, den tolfte sedan starten 1989, genomförs av SCB på uppdrag av Arbetsmiljöverket och speglar förhållandena under 2011.

Kvinnorna tycks också drabbas mera av sömnsvårigheter på grund av tankar på jobbet. Nästan var fjärde kvinna har sådana problem varje vecka. Bland männen ligger andelen med sömnsvårigheter på 18 procent. Gymnasielärare är det yrke, där störst andel brottas med dessa sömnproblem – 47 procent av kvinnliga gymnasielärare, 30 procent av de manliga har det så.

–Arbetsmiljöansvariga ute på arbetsplatserna kan använda sig av undersökningens frågebatteri för att kontrollera hur det är ställt hos dem. Det säger **Boel Callermo**, avdelningschef vid Arbetsmiljöverket och ansvarig för ett flerårigt projekt om kvinnors arbetsmiljö. Det är viktigt, att man kan återhämta sig mellan arbetspassen. Sömnsvårigheter på grund av jobbet är en sådan riskfaktor man bör ta på största allvar.

Genom bland annat förbättrade arbetsätt och nya tekniska lyfthjälpmiddel har många av de allra tyngsta arbetsmomenten minskat över tid. Trots det uppger 17 procent av männen och 10 procent av kvinnorna att de är tvungna göra flera tunga lyft dagligen (minst 15 kilo).

Kroppen kan emellertid ta skada också av ett fysiskt lätt arbete. Jobb som innehåller stort inslag av ensidiga, upprepade moment är exempel på detta. Nästan hälften av de förvärvsarbetande kvinnorna och 40 procent av männen jobbar minst halva arbetstiden med sådana repetitiva arbetsmoment.

Undersökningen som bygger på svar från ett representativt urval på närmare 8 000 förvärvsarbetande visar att arbetsmiljön skiljer sig åt beroende på socioekonomisk tillhörighet. Inom gruppen icke facklärd yrken har en hög andel ett mycket bundet arbete och är kroppsligt uttröttade varje vecka. Högre tjänstemän å andra sidan är i större grad psykiskt påverkade av tankar på jobbet, även när de lediga. För kroppslig uttrötthet finns ett samband inte bara till socioekonomisk tillhörighet. Även kön spelar in. Kvinnor i höga positioner i åldern 50+ är till exempel mer uttröttade även kroppsligt än vad män i samma position och ålder är. En del av förklaringen ligger sannolikt i den könsuppdelade arbetsmarknaden. Kvinnor dominerar inom skola, vård och omsorg, där arbetsbelastningen är hög.

Utöver en mängd frågor som berör arbetsförhållandena innehåller undersökningen uppgift och anställningsform och arbetstider. Svaren i arbetsmiljöundersökningen är nedbrutna på kön, ålder, yrke, bransch och socioekonomisk tillhörighet och samlade kapitelvis efter typ av hälsorisk. Samtliga frågor hittar man i kapitel ett.

Hela undersökningen, Arbetsmiljön 2011 (pdf, 380 sidor) finns publicerad på www.av.se/statistik

Kontaktpersoner vid verkets statistik- och analysenhet:

Ann Ponton Klevestedt, chef för enheten, tel 730 91 83

Börje Bengtsson, statistiker, tel 010-730 94 92

Matts Rydin, utredare, tel 010 730 97 31

Presstjänsten vid Arbetsmiljöverket, tel 010-730 91 55